

EUROPEES PRESIDENT HERMAN VAN ROMPUY KOMT NAAR HERDENKING

SLACHTOFFERS MEIDAGEN VINKT EN MEIGEM GROOTS HERDACHT

De muur van Vinkt, bekleed met vrede:

Zinloos geweld slaat diepe wonden. Zeventig jaar geleden ontspoorde de opmars van de Duitsers in koele moorden onder de burgers van Vinkt en Meigem. Vandaag en morgen worden die feiten herdacht. Europees president Herman Van Rompuy komt ook. **TEKSTEN: JOHAN DE RUYCK**

DEINZE

'Waartoe de mens in staat is', lezen we op verschillende tegels van het mooi verzorgde kerkhof van Vinkt. Eind mei 1940 lieten de Duitse troepen een spoor van gruwel achter in de regio. Sindsdien behoren de Meidagen tot het collectieve geheugen, ook al liggen de wrede daden tegen burgers inmiddels zeventig jaar achter ons.

De verjaardag zal niet onopgemerkt voorbijgaan. De stad Deinze en het Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting vzw organiseren, met steun van de provincie, een tweedaagse herdenking met vertegenwoordigers uit zes Europese landen waar ook zulke herinneringsplaatsen zijn. Dat zijn dorpen uit onder meer Nederland (Putten), Frankrijk (Oradour),

JONGE MENSEN MOETEN VOELING HOUDEN MET DEZE TRISTE GESCHIEDENIS

Werkgroep
Meidagen Vinkt 70 jaar



Polen, Griekenland, Italië en Tsjechië, waar wraakacties van de Duitsers ook drama's veroorzaakten. Omdat de nazi's ook moorddadig handelden tegen hun eigen bevolking, zullen er ook afgevaardigden uit Duitsland zijn.

Alle delegaties zullen nadenken over de gebeurtenissen en analyses maken. Twee doelstellingen staan daarbij voorop: hoe bewaren we de feiten in onze

herinneringen en op welke manier geven we ze door aan de jeugd en de volgende generaties?

Vredesboodschappen

De beruchte Muur van Vinkt, waartegen tientallen mensen werden neergeschoten, is de centrale plaats bij de plechtigheden: hij wordt bekleed met vredesboodschappen ter grootte van één baksteen. Deze tekeningen zijn ontworpen door leerlingen van de derde graad van de Deinse middelbare scholen die eerder, op 5 oktober al, deelnamen aan de workshop *Een Duivelse Transitie*, gegeven door het Centrum voor Holocaust en Genocide Educatie Gent.

De tweedaagse ceremonie wordt bovendien behoorlijk opgewaardeerd door het bezoek van Europees president Herman Van Rompuy.

'Het is absoluut noodzakelijk om de Meidagen van Vinkt onder de aandacht te houden', besluit het organiserende comité. 'De generatie die het allemaal meemaakte, verdwijnt stilaan en jongere mensen hebben steeds minder feeling met deze trieste brok geschiedenis.'

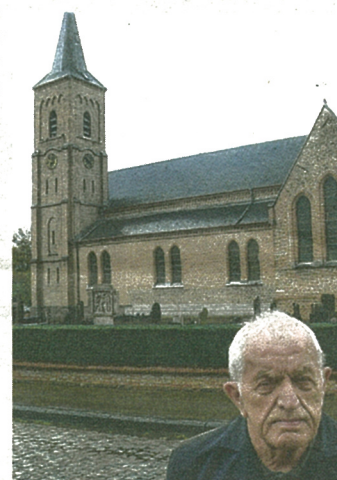
ANTOON VERSTRAETE (79) ZAG GRUWEL

'Dronken Duitsers gooiden granaten

Negen jaar was Antoon Verstraete toen hij en zijn familie door de Duitsers uit de kelder van familie werden gehaald: 'Ze dreven ons de kerk binnen, terwijl sommige dronken soldaten granaten gooiden als was het speelgoed.'

Antoon Verstraete was vier jaar misdienaar en 63 jaar koster in de kerk van Meigem. Ei zo na haalde hij dat niet. 'We zaten bij familie ondergedoken, in de kelder. Maar de Duitsers, sommigen met het schuim op de lippen, vonden ons toch. Overal haalden ze de mensen uit hun huizen. We werden naar de kerk gedreven, twee kilometer verder. Ik zag in de gracht de lijken van verminkte Duitsers liggen.'

Het werk van de Ardense Jagers waarvan sommigen, naar het schijnt, zich verkleed hadden als burger. Vandaar ook de wraakactie van de Duitsers te-



Antoon bij de kerk van Meigem. ©jrz

gen de bevolking. 'De kerk zat eivol met mannen, vrouwen, bejaarden, tot zelfs schreiende baby's toe. Een dag en een nacht werden we daar vast gehouden. Zonder eten en drinken, er



VERDRIET VAN EEN 100-JARIGE

DEINZE Elza Mestdag uit Vinkt, die in het rustoord Sint-Vincentius in Ten Bosse verblijft, vierde daar recentelijk haar honderdste verjaardag. 'Een schoon feest', zei ze achteraf. Elza heeft de Meidagen van Vinkt en Meigem meegemaakt en kan daar een en ander over vertellen. Bij ons bezoek barst ze vrijwel onmiddellijk in snikken uit. 'Veel miserie en ruzie', is alles wat ze, overmand door verdriet, nog kan stamelen. Wie de verschrikking van de Meidagen overleefd heeft, is voor altijd getekend. Een levenslang trauma. Zelfs als je honderd jaar mag worden. ©jrz

WILLY DE KETELAERE

'Grootvader in koelen bloede afgemaakt'

Tientallen families in Vinkt moeten sinds die donkere dagen van 1940 verder leven met de kwellende vraag: 'Waarom moest dit gebeuren?'

Ook Willy De Ketelaere (60), lid van de Verbroedering der Getroffen Families, verloor twee familieleden door de wraakactie van de Duitse bezetter. Op het kerkhof liggen zijn grootvader Emiel De Ketelaere en diens broer August.

'Net zoals vele andere, onschuldige burgers die in koelen bloede zijn afgemaakt. Beiden waren zestigers, geen sprake van dat zij hebben deelgenomen aan acties tegen de Duitsers. Ook ik zal er blijven voor ijveren dat de gebeurtenissen niet in de vergeetheid raken.'

Al erkent ook Willy dat dat moeilijk wordt. 'Tussen mij en mijn grootvader zit al een generatie en na mij wordt de kloof steeds groter. We zullen goed moeten waken over de continuïteit van de herdenking. Je kan intussen niet naast



Willy's grootvader en diens broer liggen op het kerkhof van Vinkt. ©jrz

de infrastructuur kijken. Het prachtig aangelegde kerkhof, het monument en straks de reflectieruimte zullen de herinnering levendig houden.'

WOII IN VINKT



schappen. © Ename Expertisecentrum

VAN DICHTBIJ

in de kerk'

mocht enkel melk gehaald worden voor de baby's. En de pastoor mocht hosties uitdelen. Plotseling moesten de vrouwen en de kinderen naar buiten. Ze lieten ons vrij en wij stoven weg.' Binnen gebeurde intussen een drama. 'Toen we er nog zaten, hadden de Duitsers al van op het doksaal granaten in een bepaalde hoek gegooid. Het was verschrikkelijk. Het is vreselijk om te zeggen, maar de hersenen en de stukken vlees dropen van de muur en het kruisbeeld. Mijn vader zat ook in die groep mannen waar tientallen doden vielen. Die angst, die onzekerheid over zijn lot!'

Plotseling werden de resterende mannen in groep weggevoerd. 'Naar een weide in Sint-Martens-Leerne. De mitrailleurs stonden al klaar toen het verlossende bericht kwam: onze koning besliste om zich over te geven. Vader overleefde de nacht-merrie.'

WAAROM KOMT VAN ROMPUY?

'Vader Van Rompuy zat vast in Vinkt'

Dat Europees president Herman Van Rompuy vrijdag naar Vinkt komt, is niet toevallig. Eerste schepen Jan Vermeulen legt uit: 'Tijdens partijbijeenkomsten sprak hij wel eens over zijn vader die tijdens de oorlog in een klein dorpje in de regio was beland. Dat bleek dus Vinkt te zijn. Hoe dat kwam? Van Rompuys vader, een jonge man nog, had de opdracht om de boot te halen in De Panne. Om diverse redenen arriveerden hij en zijn makkers te laat in de badstad. De boot was al vertrokken. Ze werden opgepakt door de Duitsers en vast gehouden in Vinkt, precies tijdens die Meidagen. Vandaar zijn interesse voor deze plechtigheid.'

© epa

BASISSCHOOL NIET BIJ HERDENKING BETROKKEN

Geen gruwel voor jonge kinderen

We kregen de vraag enkele keren toegeschoven: waarom werd de basisschool van Vinkt niet nauwer bij de herdenking betrokken? Waarom mochten ze bijvoorbeeld niet deelnemen aan de actie vredesboodschappen op de muur?

Schepen Jan Vermeulen: 'De feiten zijn afschuwelijk wreed, het verhaal van Vinkt en Meigem is te beklijvend voor jonge oren. Het was niet verant-

woord om al die voorbereiden-de info, die de oudste leerlingen van het secundair onderwijs hebben gekregen, los te laten op te jonge kinderen. Let wel, de leerlingen van de basisschool zullen zeker deel uitmaken van de solidariteitsketting. Op vrijdag dan, wanneer de plechtige herdenking heel zichtbaar zal plaatsvinden aan het monument in het dorpscentrum.'

VEILIGHEIDSMATREGELEN

Geen politionele grootmacht

Het bezoek van de Europese president Herman Van Rompuy brengt geen politionele grootmacht op de been. Commissaris José Lannoo: 'Eigenlijk weten we op dit ogenblik niets. Het zou de bedoeling zijn om, kort voor de aankomst van Van Rompuy, con-

tact te hebben met zijn veiligheidsdiensten. Engelse bodyguards, naar verluidt. Er is ons niet gevraagd om extra manschappen op te roepen. We zien wel, het is voor ons ook de eerste keer dat we samenwerken met het Europese veiligheidsapparaat.'

OORLOGSTRAUMA

140 burgerslachtoffers

De tweede wereldoorlog was in mei 1940 nog niet lang uitgelopen toen de rustige dorpjes Vinkt en Meigem een waar oorlogstrauma opliepen. In enkele dagen vielen 140 burgerslachtoffers: mannen, vrouwen, kinderen en bejaarden. Ze werden omgebracht als vergelding voor de acties van vermeende spionnen en sluipschutters.

In hun snelle opmars stuitten de Duitse troepen op onverwacht veel weerstand van de Ardense Jagers in Vinkt. Na uren van hevige strijd waren de

Duitsers ervan overtuigd dat 'elementen' uit de burgerbevolking hen ook onder vuur hadden genomen. Op maandag 27 mei ontvlamt de waanzin met dagenlange razzia's en moorden. In Meigem worden mensen in de kerk gedreven. Door een obus vallen 27 slachtoffers, in Vinkt worden 38 mannen gefusilleerd in volle dorpscentrum. De volgende dag koelen de Duitsers verder hun woede op onschuldige burgers en op vluchtelingen die toevallig op de 'verkeerde plaats' waren terechtgekomen...

PROGRAMMA

Workshop en academische zitting

De herdenking loopt gespreid over twee dagen. Vandaag is er een workshop in het kasteel Ooidonk, geleid door John Carman van de universiteit Birmingham. Alle Europese delegaties discussiëren en debatteren daar over de oorlogstrauma's, de weg naar 'nooit meer oorlog' en de beste manier om deze gebeurtenissen in herinnering te houden.

Morgen is er om 15 uur een academische zitting in de parochiekerk van Vinkt met onder andere sprekers schepen Jan Vermeulen, burgemeester Jacques De Ruyck en gedeputeerde en voorzitter Vinkt Comité Alexander Vercamer.

Om 16.45 uur volgt de ceremonie aan het monument. Een receptie in zaal Sint-Pieters rondt de tweedaagse af.

VZW VINKT MEI 1940

'Waartoe de mens in staat is'

De vzw Vinkt mei 1940 'Waartoe de mens in staat is', is de drijvende kracht achter de jaarlijkse herdenkingen. Het zijn ook deze mensen die al lang ijveren voor een reflectieruimte. Die komt er binnenkort, met de steun van de provincie en van de zusters Franciscanessen.

De niet aflatende inzet van Jozef De Vlieger zorgde er ook voor dat Vinkt over een ongemeen rijk archief aan getuigenissen beschikt, ook van Duitse soldaten. Die getuigenissen worden, in de reflectieruimte, gebundeld in een film en in een database.



ANKE TEKENT DONKERE HAND MET VREDESTEKEN

DEINZE Nogal wat inzendingen voor de muurcollage vallen op. Wij pikten er de tekening van Anke Dhondt (17) uit Nazareth uit. Anke volgt de zesde humane wetenschappen aan de school Leiepoort Deinze Campus Sint-Hendrik. Ze tekende een hand, grijs als as, met een knap in de handpalm geïntegreerd vredesteken. 'Met verpulverd potloodgrafiet wreef ik mijn hand zwart. Daarna maakte ik er een afdruk van op papier. Met wat aanvul- en corrigeerwerk kwam ik tot dit resultaat: een hand als van een dode, met ontbrekende knoken, maar toch met een boodschap van hoop.' © jrjz